

7.
Göteborg

Rödbo 38

Göddered

Boplatssområde, stå

Inv nr 84357

Fyndrapporter 1970

**Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport**

Nr 1969:23

Ark. Ark. Gbg. Kom.

RIKSANTIKVARIÉÄMBETET
STATENS HISTORISKA MUSEUM
Box 5405
114 84

STOCKHOLM
Dnr 1366/71

RÖDBO 38
Dnr 456/71
09/7
70 DEC. 1971

Göteborgs arkeologiska museum
Skärgårdsgatan 4
414 58 GÖTEBORG

Riksantikvarieämbetet får meddela, att riksantikvarien vid före-
dragning den 16 november 1971

har beslutat, att fynden från undersökning av fornl 17:S 3 på
Göddered 1:7, Rödbo sn, Bo, utförd av M Lundberg

tillföres Göteborgs ark. mus.

Fynden har ~~xxx~~ begärts av Eder.

Fynden förvaras hos Eder.

~~XX~~
~~Fynden jämte förteckning över dem kommer att överlämnas genom~~
~~XX~~
~~Statens Historiska Museum.~~

Stockholm den 16 november 1971

För riksantikvarieämbetet

Sverker Janson
Sverker Janson

Bilagor

62/71

RÖDBO 38
FORNLÄMNING NR 17:5 3 INOM KUNGÄLVIS STAD

17:S 3 BOPLATSOMRÅDE: STENÅLDER

Boplats med fynd från mesolitisk tid.

LÄGE

Fornlämningen 17:S 3 är belägen på Göddered 1⁷ inom Kungälv stad, på Göddereds gård i Rödbo socken (fig 1).

TIDIGARE FYND OCH GRÄVNINGSORSÄK

Tidigare insamlade fynd å GAM (inv.nr. 10980-10997, 70052-70082, 83424, 83701).

1 knacksten av flinta, 2 ensidiga kärnor, 8 övriga kärnor, 4 kärnavslag, 21 skivyxor, 1 skivborr, 4 skrapor, 1 spånpilspets, 1 mikrostickel samt flintstycken och avslag med och utan bearbetning. Gödderedsboplatsen är tidigare publicerad.¹⁾ Anledningen till att boplatsen undersöktes var att en väg skulle byggas genom fyndområdet (fig 2).

TOPOGRAFI, VEGETATION OCH HÖJD ÖVER HAVET (fig 1, 2, 20).

Boplatsområdet ligger på en sandig norrsluttning som i öster och väster omges av barrskogsbevuxna bergshöjder. I norr vidtager en brant sluttning ner mot mindre oregelbundna sand- och lerdalar vid den inre nordöstra delen av Nordre Älv. Dalarna är odlade. Söder om boplatsområdet vidtager ett högt bergigt skogsområde med odlade dalgångar. Höjden över havet på fyndområdet är ca 34-40 meter och dalarnas botten i norr ligger ca 15-20 meter över havet. Strax väster om boplatsområdet rinner en bäck ner mot norr. (Området beskrivs detaljerat i avsnittet provområdet).

Vid en 25 meter högre havsyta än den nuvarande låg boplatsområdet strax ovanför en mindre bukt vid en oregelbunden grund förgrening av Nordre Älvsvattnet. Skogsområdet i söder har ej berörts av ett 25-metershav.

Av fornlämningar i de närmaste omgivningarna kan nämnas en fornborg (Ranneberget).

Boplatsområdet upptas till större delen av potatisåkrar. Undersökning utfördes i sträckningen för vägen, dvs på åkrarna i boplatsens norra del. Den södra delen av boplatsen, som ej berörs av vägbygge undersöktes ej.

GRÄVNINGSTID OCH ARBETSSTYRKA

Grävningstid: 15 - 28 september 1969.

Undersökningen utfördes av Göteborgs arkeologiska museum. Arbetet leddes av M. Lundberg. I övrigt deltog K. Rex. Arbetare från Kungälv stad var K. Boklund, G. Jigfelt och V. Ventzel. Provområdets yta: ca 10 000 kvm.

Avbanad yta: ca 1 200 kvm.

Arbetstid i fält: 170 arkeologtimmar, 213 grovarbetstimmar och 5 maskintimmar.

ARBETSBESKRIVNING

Först grävdes 48 st provgropar för att få en begränsning av boplatsen (fig 3). Samtidigt ytplockades den öppna åkern, indelad i fyra områden (fig 4). Flinta och sotlager framkom bland annat i den del av provgropsområdet där vägen planerats, varför denna del avbanades med maskin (fig 4). I väntan på maskinen grävdes två schakt, varvid anläggningarna 1-7 helt eller delvis blev synliga i ytan direkt under ploglagret (fig 5). Övriga delar av provområdet som givit fynd och/eller sotlager undersöktes ej ytterligare. Inom det ytavbanade området upprepades en ca 200 kvm stor yta (fig 4, 5) varvid ytterligare mörka fläckar av olika art framkom i ytan (anläggningarna 8-40). Större delen av antalet anläggningar utgrävdes helt eller delvis.

PROVOMRÅDET (fig 3)

1. Områdets norra sluttning. Den utgjordes av en mot norr sakta sluttande åker. Strax norr därom är den brantare sluttningen ner mot dalsänkorna. Åkern sluttar svagt upp mot väster och öster så att den mellersta delen är något lägre. Prov-

groparna 1-24 samt 44 grävdes med 0,25 till 0,85 meters djup. Groparna visade följande lagerföljd: Överst ploglager av sand som var mjällig till grusig och 0,15 - 0,35 meter tjockt. Därunder var ett lager av huvudsakligen sand, som djupare blev allt mer bemängt med finare material och dessutom allt hårdare packat och mindre humusbemängt. I överdelen av det undre lagret fanns i ett flertal gropar 0,05 - 0,6 meter tjocka sotfärgningar med spridda kolbitar. Sotlagren låg i huvudsak i åkerns mellersta något svackande del, där för övrigt ploglagret var som tjockast. Följande gropar innehöll sotlager: P 2, 3, 6, 7, 10-12, 15-18, 20-22. Slagen flinta fanns i alla gropar utom 5 st. Redskap fanns i P 3, 7, 8, 12, 17, 18, 20, dvs i åkerns östra del.

FYNDTABELL (provområdet)

Fynd	P-nr	Flinta avslag o spån		Flinta övrig (slagen)		Kärna		Flint- stycke m bearb		Avslag o spån m bearb		Avslag m para- lellre- tus	
		st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr
4	2	1	2										
5	3	1	32	4	70	2	70						
6	5			3	25								
7	6	6	20	1	50								
8	7	13	40									1	5
9	9	1	2									(fig 24)	
10	10	6	20										
11	11	1	60										
12	12	8	65									1	8
13	14	3	30										
14	15	1	95										
15	16	4	33	1	35								
16	20	1	5							1	10		
17	23	17	35	2	83								
18	19	Fyndet		förkommet									
19	17	3	3	1	40			1	370				
21	8	12	13							1	60		

Fynd nr	P-nr	Flinta avslag o spån		Flinta övrig (slagen)		Kärna		Flint- stycke m bearb		Avslag o spån m bearb		Avslag m para- lellre- tusch	
		st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr
22	13	4	20										
23	18	4	10							1	80		
26	44			2	25								
Sa		86	485	14	328	2	70	1	370	3	150	2	13

2. Sluttningen norr om åkern. Från åkern ned till dalgången i norr går en brant sluttning, som är mycket stenig med vegetation av buskar och sly. Den branta och steniga sluttningen är troligen bildad av bränningar vid den postglaciala transgressionens maximum vid 25-30 meter över nuvarande havsyta. Provgroparna 31 - 37 grävdes med 0,2-0,45 meters djup. Groparna uppvisade under den ca 0,1 meter tjocka grästorven grå lera med även grövre material inblandat såsom sand, grus och sten. I ett par av groparna var ett tunt sandlager under torven och över leran. Endast i P 37 fanns slagen flinta (fynd 25).

FYNDTABELL (provområdet)

Fynd nr	P-nr	Flinta övrig (slagen)		Avslag o spån m bearb	
		st	gr	st	gr
25	37	13	45	1	10

3. Sluttningen nordöst om åkern. Området utgörs av en skogsbevuxen sluttning mellan bergshöjden öster om åkern och dalgången i norr. Den är en östlig förlängning av den branta ursvallade sluttningen norr om åkern och är stenrik men ej lika brant som den föregående. Provgroparna 25-30 grävdes med 0,4-0,6 meters djup och under den 0,1 meter tjocka förnan låg stenig, grusig mo. Inga fynd eller sotlager påträffades.

4. Den södra delen av åkern utgjordes av mot sydväst svagt sluttande mark, begränsad av berg i öster och väster. I söder fortsätter åkern i en långsam sluttning. I väster genomskär bäcken området. Öster om bäcken är marken odlad och väster om bäcken är en smal remsa skogsbevuxen jord innan berget går i dagen i väster. Väster om bäcken grävdes provgroparna 45-48 med 0,4-0,5 meters djup. De visade under den 0,1 meter tjocka grästorven stenig, grusig mo. I P 46 fanns slagen flinta (fynd 34). Öster om bäcken på den öppna åkern grävdes provgroparna 38-43 och 49 med 0,35 till 0,5 meters djup. Dessa gropar visade följande lager: Överst ploglager som var 0,15-0,25 meter tjockt och till största delen bestod av sand. Därunder låg lerig till grusig sand som var ca 0,15 meter tjockt och därunder låg hårt packad grå, lerig till grusig finsand. Sotlager och/eller enstaka kolbitar fanns i övergången mellan ploglagret sanden därunder i provgroparna 39, 42, 43 och 49. Sotlagren varierade i tjocklek från 0,05 till 0,2 meter. Flinta fanns i P 39 (fynd 35).

FYNDTABELL (provområdet)

Fynd nr	P-nr	Flinta avslag o spån		Flinta övrig (slagen)	
		st	gr	st	gr
34	46	34	360	7	170
35	39			1	10
Sa		34	360	8	180

YTPLOCKNINGEN (fig 4)

Den del av provområdet som utgjordes av öppna åker indelades i fyra områden vid ytplockningen:

1. Nordöstra delen, ca 1 200 kvm (fynd 1)
2. Nordvästra delen, ca 900 kvm (fynd 2)
3. Sydvästra delen, ca 1 200 kvm (fynd 3)
4. Sydöstra delen, ca 1 500 kvm (fynd 20)

Ytplockningen skedde parallellt med att potatis togs upp av markägaren i den norra sluttningen. Detta gjorde att ytterligare flinta blev synlig när jorden vändes. Dessutom insamlades flinta vid avbaningen av ploglagret (fynd 30).

FYNDTABELL (ytplockningen)

	Fynd 1		Fynd 2		Fynd 3		Fynd 20		Fynd 30	
	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr
Flinta avslag o spån	474	2840	34	400	46	750	14	100	180	1100
Flinta övrig (slagen)	104	2150	8	500	31	750	15	640	58	1500
Ensidig kärna	7	700							3	225
Övrig kärna	3	330							4	145
Flintstycke m bearbetning	3	100	1	40	2	80			5	450
Kärnavslag	5	45							1	1
Skivvyxa	4	175 (fig 23)								
Skivvyxa, fragm									3	70
Borr					1	110				
Skrapa	1	25								
Kniv	1	19								
Spånpilspets									1	4 (fig 26)
Mikrostickel	1	1							1	1
Mikrospån m bearbetning	1	<1								
Avslag o spån med bearbetning	37	640	3	15	7	75	1	8	19	450
Bergartsstycke m slipyta							1	85		
Ostronskal		1			1		20			3
Keramik		3								

SCHAKTGRÄVNINGEN (fig 3, 5)

Schakt I och II grävdes mellan P 12 och 16 respektive P 16 och 17 vinkelrätt mot varandra. Schakten var 11 respektive 6,5 meter långa och 1,5 meter breda. Ploglagret genomgicks med stor spade och flinta insamlades (fynd 24 respektive fynd 28). Direkt under ploglagret var den sandiga jorden sotfläckig och innehöll flinta (fynd 27 respektive 29). Rensningen fortsattes med bethacka och anläggningarna 1-7 framträdde helt eller delvis. Anläggningarnas yta låg ca 0,3-0,4 meter under ploglagrets yta. Några av anläggningarna undersöktes efter upprepningen efter maskinavbanningen.

FYNDTABELL (schaktgrävningen)

Fynd nr	Flinta avslag o spån		Flinta övrig (slagen)		Kärna		Flintstycke m bearb		Skiv- yxa		Skrapa		Mikrospån m bearb		Avslag o spån m bearb	
	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr
24	41	140	19	110					1	12	1	6			4	55
27	88	450	31	300					(fig 25)				1	1	6	22
28	30	165	16	200	1	115	1	65							3	100
29	62	400	12	150											3	10
Sa	221	1155	78	760	1	115	1	65	1	12	1	6	1	1	16	187

DET RENSADE OMRÅDET MED ANLÄGGNINGARNA (fig 5, 20)

En ca 200 kvm stor yta rensades med skyffel och bethacka efter maskinavbanningen. Lagret närmast under det borttagna ploglagret var i hela det rensade området oregelbundet fläckigt av sot och varierade mellan 0,05 och ca 0,1 meter i tjocklek. Jordarten varierade från mo till sandigt grus med diffusa övergångar. Flinta framkom i det fläckiga lagret och insamlades i två områden:

Dels mellan P 12, 13, 16 och 17 (fynd 31), dels mellan P 11, 12, 15 och 16 (fynd 36). Dessutom fanns en flintkoncentration vid anläggningarna 32, 33 och 34 (fynd 32).

FYNDTABELL (det rensade området med anläggning 1)

	Fynd 31		Fynd 32		Fynd 36	
	st	gr	st	gr	st	gr
Flinta avslag o spån	550	3170	69	900	22	230
Flinta övrig (slagen)	135	2600	31	350	7	690
Ensidig kärna	5	135 (fig 27)	1	50		
Övrig kärna			2	240	1	20
Flintstycke m bearbetning	1	20				
Kärnavslag	4	35				
Skivvyxa, fragm	3	60			1?	15
Skrapa	4	25				
Stickel	1	16 (fig 28)				
Mikrostickel	6	3 (fig 29)				
Mikrospån m bearbetning	5	3 (fig 30)				
Avslag o spån m bearbetning	20	400	9	290	5	25

Närmast under det fläckiga lagret framträdde både regelbundna och oregelbundna mörkfärgningar begränsade av gul eller fläckig sand eller grus. De helt eller delvis utgrävda anläggningarna beskrivs här var för sig och de ej utgrävda anläggningarna beskrivs sammanfattande.

HELT ELLER DELVIS UTGRÄVDA ANLÄGGNINGAR

ANLÄGGNING 1 (fig 5)

Mörkfärgning, framtagna del var oregelbunden, 3x2 meter stor (NV-SÖ) och ca 0,2-0,4 meter djup med gropig oregelbunden botten. Den bestod av sotfläckig moig, grusig sand med spridd keramik, flinta och kolbitar (fynd 33). Begränsningen var klar endast mot

norr. Mot öster och sydöst var begränsningen diffus mot fläckig, grusig sand.

FYNDTABELL (anläggning 1)

Fynd nr	Flinta avslag o spån		Flinta övrig (slagen)		Keramik
	st	gr	st	gr	
33	4	35	2	20	27

ANLÄGGNING 4 (fig 5)

Mörkfärgning, rund, 0,6 meter diam och ca 0,2 meter djup med jämn undersida. Den bestod av moig, grusig sand och var klart begränsad mot gult grus.

ANLÄGGNINGARNA 5, 11, 12, 13 (fig 5)

Mörk rand, ca 2 meter lång, 0,08-0,1 meter bred och ca 0,07 meter djup med rundad botten. Den bestod av sotfärgad sand med enstaka kolbitar. Begränsningen var klar mot gult grus, som även låg delvis över randen. Randen gick i vågor så att delar av den vid framrensningen framträdde som en rad runda små mörkfärgningar, runt om begränsade av gult grus. Det var dessa fläckar som benämndes anläggning 5, 11 - 13.

Möjligen kan den sotfärgade randen tolkas som ett plogspår, men i så fall är ej klart varifrån den sotiga sanden dragits ut och varför gult grus, till synes sterilt, till större delen täckte den.

ANLÄGGNING 7 (fig 5, 6, 21)

Anläggning bestående av en grop som var utfylld med flera lager av olika utseende.

Gropen var närmast rund, 2,6 meter diam och 0,1-0,7 meter djup. Gropen var nedgrävd genom det gula gruset och delvis ner i det underliggande gråa leriga gruset. Gropens sidor

var branta och botten var bitvis något oregelbunden.

Gropen var utfylld med följande lager:

I gropens nordöstra respektive sydvästra del låg två mot varandra symmetriskt svängda mörkfärgningar. Båda bestod av sotfärgad sand med spridda kolbitar. Den i nordöst låg längs gropens sida och delvis nere på gropens botten. Den var ca 2,5 meter lång, 0,2-0,6 meter bred, 0,1 meter djup i båda ändarna och 0,6 meter djup på mitten. Kol och flinta låg spridda inom mörkfärgningen (fynd 41). Den sydvästra mörkfärgningen låg i gropens övre del och intill gropens sida. Den var ca 2,5 meter lång, 0,2-0,5 meter bred och 0,05 meter djup i båda ändarna och 0,3 meter djup på mitten. Kol och flinta låg spridda inom mörkfärgningen (fynd 42).

Båda mörkfärgningarna var klart begränsade runtom, undantaget den nordöstra mörkfärgningens sydvästra sida, som var något diffus.

Förutom de båda mörkfärgningarna upptogs större delen av gropen av grågult något lerigt grus med spridd flinta (fynd 53). Det fanns under den sydvästra mörkfärgningen och nästan upp i gropens yta.

I gropens yta låg två linser, dels av sand, dels av stenigt grus. Den av sand låg delvis över den nordöstra mörkfärgningen, delvis över det grågula gruset. Den var ca 1,2-2,6 meter stor och 0,05-0,15 meter djup. Den bestod av gul, svagt sotfläckig sand. Linsen av stenigt grus låg till största delen över den sydvästra mörkfärgningen. Den var ca 1,8 meter lång, 0,1-0,4 meter bred och 0,1 meter djup. Den innehöll enstaka spridda kolbitar. Begränsningen var klar mot de övriga lagren.

FYNDTABELL (anläggning 7)

Fynd nr	Flinta avslag o spån		Kärna		Kärn-avslag		Avslag o spån m bearb		Kol
	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	
41	11	25			1	10			10
42	4	12	1	10			1	20	17
53	2	3							
Sa	17	40	1	10	1	10	1	20	27

Fynd 41
C¹⁴: 80[±]100 B.C.

ANLÄGGNING 8 (fig 5, 7)

Mörkfärgning, närmast rund, ca 0,25 meter diam och 0,05-0,2 meter djup, med spetsig botten. Den bestod av fläckig sotfärgad sand med enstaka små kolbitar. Begränsningen var klar mot gul grusig sand, som delvis även täckte mörkfärgningen. Möjligen kan mörkfärgningen tolkas som ett stolphål, skadat i ytan.

ANLÄGGNING 9 (fig 5, 8)

Mörkfärgning, rund, 0,1 meter diam och knappt 0,1 meter djup med rundad botten. Den bestod av sotig sand med enstaka kolbitar. Begränsningen var klar i ytan och i underdelen något oklar mot gult grus.

Möjligen kan mörkfärgningen tolkas som understa resten av ett stolphål.

ANLÄGGNING 10 (fig 5, 9)

Mörkfärgning, oval, 0,2-0,4 meter stor och 0,2 meter djup med rundad botten. Den bestod av svagt sotfärgad moig grusig sand med enstaka kolbitar och flinta (fynd 40). Begränsningen var delvis diffus mot gult grus.

FYNDTABELL (anläggning 10)

Fynd nr	Avslag o spån utan bearb	
	st	gr
40	2	5

ANLÄGGNING 14 (fig 5, 10)

Mörkfärgning, oval, 0,2-0,4 meter stor och 0,05 meter djup med flat botten. Den bestod av grusig stenig sand, som var kraftigt kolbemängd samt innehöll flinta (fynd 39). Mörkfärgningens begränsning var klar mot omgivande grusig stenig sand. Stenarna i och utanför mörkfärgningen var intill 0,1 meter stora och de var ej skörbrända.

Möjligen kan mörkfärgningen tolkas som en rest av en starkt skadad härd på grund av den stora kolmängden.

FYNDTABELL (anläggning 14)

Fynd nr	Flinta avslag och spån	Kol
	st gr	gr
39	Flintan saknas	18

ANLÄGGNING 15 (fig 5, 11, 22)

Härd, rund, 1,3 meter diam och 0,1-0,15 meter djup med rundad botten. Den bestod av en stenpackning liggande på ett kollar. Härdens hade klar begränsning mot gult lerigt grus. Endast halva härdens utgrävdes.

Stenpackningen var av 0,05-0,15 meter stora skörbrända (skarpkantade och smuliga) stenar, som var tätt kilade i sotig grusig sand. Kollagret var ca 0,05 meter tjockt och bestod av stora träkolsbitar (fynd 43).

FYNDTABELL (anläggning 15)

Fynd nr	Kol
	gr
43	120

ANLÄGGNING 16, 17, 18 (fig 5, 12, 13)

Mörkfärgningar, ca 0,1 meter stora och ca 0,05 meter djupa, bestående av svagt sotfärgad sand med enstaka små kolbitar. Fläckarna var diffust begränsade mot grusig mörkfläckig sand. Möjligen kan fläckarna ha varit resterna av en liknande rand som anläggningarna 5, 11 - 13.

ANLÄGGNING 19, 40 (fig 5)

Mörkfärgning, oregelbunden, ca 1-2,5 meter stor och i den utgrävda sydvästra halvan intill ca 0,4 meter djup. Bottnen i den sydvästra

halvan var jämnt rundad. Mörkfärgningen bestod av två klart skilda lager. Underst var ett lager av gråfläckig moig sand med enstaka kolbitar ända ner i botten och däröver låg ett lager av kraftigare sotbemängd sand med flinta och kol (fynd 47). Mörkfärgningen begränsades av gul, grusig sand.

FYNDTABELL (anläggning 19, 40)

Fynd nr	Flinta avslag och spån		Kol
	st	gr	gr
47	4	15	3

ANLÄGGNING 22 (fig 5, 14)

Mörkfärgning, rund, ca 0,2 meter diam och 0,1 meter djup med rundad botten. Den bestod av svagt sotfärgat grus. Begränsningen i ytan var klar mot gult grus. Den undre begränsningen var oklar.

ANLÄGGNING 23 (fig 5, 15)

Mörkfärgning, oval, 0,1-0,3 meter stor och 0,05 meter djup bestående av sotfärgad sand. Begränsningen var diffus mot gul, fläckig sand.

ANLÄGGNING 24 (fig 5, 16)

Mörkfärgning, rund, knappt 0,1 meter diam och knappt 0,05 meter djup med rundad botten. Den bestod av sotfärgad sand med enstaka kolbitar. Begränsningen var klar mot gult grus.

ANLÄGGNING 25 (fig 5, 17)

Mörkfärgning, oregelbundet bågformig, ca 4 meter lång mellan ändarna (NÖ-V-SÖ) och 1,0-1,2 meter bred. I den del som utgrävdes (schakt genom halva anläggningen i NÖ-SV) var den 0,1-0,4 meter djup med jämn, rundad botten. Mörkfärgningen bestod i den utgrävda delen av grågul, svagt sotfläckig sand med enstaka kolbitar. Den var klart begränsad mot grått något le-
rigt grus. Vid rensning i ytan togs kol (fynd 45).

FYNDTABELL (anläggning 25)

Fynd nr	Kol
45	gr
	5

ANLÄGGNING 29 (fig 5, 18)

Mörkfärgning, närmast oval, 0,4-0,9 meter stor och 0,1 meter djup med flat botten. Den bestod av kraftigt sotbemängd, fet sand med spridda, mycket små kolbitar, som dessutom innehöll en flinta (fynd 44)

Begränsningen var klar mot gult sandigt grus.

FYNDTABELL (anläggning 29)

Fynd nr	Flinta övrig (slagen)
44	st
	gr
	1
	5

ANLÄGGNING 30 (fig 5, 19)

Mörkfärgning, närmast triangulär, 0,7-0,8 meter stor och 0,05-0,1 meter djup med närmast rundad botten. Den bestod av svagt sotfärgad sand med enstaka kolbitar samt flinta (fynd 46). Den hade klar begränsning mot gul, grusig sand.

FYNDTABELL (anläggning 30)

Fynd nr	Flinta övrig (slagen)
46	st
	gr
	4
	35

ANLÄGGNING 39 (fig 5)

Mörkfärgning, oregelbundet avlång, 4 meter lång och 0,3-0,8 meter bred. Endast den sydvästra halvan utgrävdes. Den var där gropig i botten och 0,1-0,3 meter djup. Mörkfärgningen bestod av sotfläckig sand med enstaka mindre kolbitar. Begränsningen var klar mot gul sand.

EJ UTGRÄVDA ANLÄGGNINGAR (fig 5)

Följande anläggningar utgrävdes ej:

Anläggningarna 2, 3, 6, 20, 21, 26, 27, 28, 31-38.

Dessa anläggningar hade följande utseende i ytan:

Mörkfärgningar, de flesta oregelbundna, 0,2-0,3 meter stora. De bestod av sotfärgat grus eller sand med enstaka kolbitar. Mörkfärgningarnas begränsningar var i regel klara, men några hade även oklar begränsning mot gul eller fläckig sand eller grus.

SAMMANFATTNING

Boplatsens undersökta del bestod av ett område med ett 40-tal tätt liggande sotfläckar av varierande form och storlek, varav en tolkas som en härd och några som osäkra stolphål. Ytan med dessa anläggningar täcktes av ett sotfläckigt lager, som innehöll rikligt med flinta. Se sammanfattande fyndtabell nedan. Flintan är till stor del vitpatinerad och avslagsmaterialiet har en klar spånkaraktär.

Boplatsen låg på en sandig norrsluttning som vid tiden för P.G. legat vid en grund förgrening av Nordre älvsvattnet.

Provgroparna visade en regressionsprofil med dåligt sorterat jordmaterial. I huvudsak bestod jordarten av sand, som nedtill blev allt lerigare. Ploglagrets tjocklek varierade så att det var tunnare på de högre belägna delarna av den odlade marken. Sotlagren fanns endast där ploglagret var som tjockast, varför frågan är om sotlager även funnits på de högre belägna partierna men där plöjts bort efter jordglidningar.

Vid provgrovsgrävningen erhöles boplatsens begränsning mot norr, där vägbygget var aktuellt. Vidare visade provgrovarna att boplatsen fortsätter mot söder. Undersökning utfördes endast i boplatsens norra del i vägens sträckning.

SAMMANFATTANDE FYNDTABELL

	Fynd vid undersökning	Tidigare fynd (endast redskap)
Knacksten av flinta		1
Slaget flintstycke utan bearbetning	508 st	
Ensidig kärna	16 st	2
Övrig kärna	14 st	8
Flintstycke med bearbetning	14 st	
Avslag och spån utan bearbetning	1754 st	
Kärnavslag	11 st	4
Skivvxa	5 st	21
Skivvxa, fragment	7 st	
Borr	1 st	1
Skrapa	6 st	4
Kniv	1 st	
Stickel	1 st	
Spånpilspets	1 st	1
Mikrostickel	8 st	1
Mikrospån med bearbetning	7 st	
Avslag och spån med bearbetning	122 st	
Avslag med parallellretusch	2 st	
Bergartsstycke med slipyta	1 st	
Keramik	30 gr	
Ostronskal	25 gr	
Kol	290 gr	

Vid undersökningen tillvaratogs även flinta som ej är slagen. Dess fördelning på olika fyndnummer finns redovisad i museets arkiv.

DATERING

I göteborgsområdet ligger stenåldersboplatserna i regel på sluttningar mot sydväst, söder eller sydost. Förhållandevis få boplatser med norrläge är kända. Man skulle kanske kunna dra den slutsatsen att Gödderedsboplatsens läge mot solen fått underordna sig en viktigare faktor, nämligen nära tillgång till havsvatten. På denna grund kan boplatsen dateras till någon av de två tidpunkter då havsstranden stod vid ca 25 - 30 m över nuvarande havsyta, dvs dels till boreal tid, dels till atlantisk tid.²⁾ När det gäller att välja någon av dessa två tidsperioder återstår C^{14} -metoden, flintslagningsteknik och redskapssammansättning.

En av anläggningarna är C^{14} -daterad till 80 ± 100 f.Kr., men anläggningen skiljer sig från de andra genom sitt större format och mer komplicerade konstruktion. Den kunde ej heller säkert knytas till fynden av flinta.

Flintavfallet består dels av spån med tillhörande ensidiga kärnor, dels av mindre karakteristiska avslag och kärnor eller knutor. De mest karakteristiska redskapen är skivyxor, mikrosticklar och mikrospån med retusch. Liknande avfalls- och redskapskombinationer finns på svenska västkusten bl a i Hensbacka³⁾ och Tosskärr⁴⁾. Dessa platser är på nivåförhållanden daterade till boreal tid⁵⁾. Nära till hands ligger också att jämföra Göddered med boplatser i Danmark, varifrån vi igenkänner redskapstyperna och där dateringar- na är säkrare tack vare möjligheter till geologiska metoder och betydligt rikare lämningar.⁶⁾ Detta skall emellertid ej göras här eftersom det leder in det sk skivyxeproblemet, som ännu saknar lösning.⁷⁾

Boplatsens datering lämnas alltså öppen.

Ej heller kan efter denna grävning göras någon tolkning om boplatsens funktion annat än att tillverkning av flintredskap ägt rum. Detta kunde dock påvisas utan grävning eftersom flinta var synlig i markytan. Däremot har grävningen gett ett fylligare flintmaterial, framför allt fler mikrosticklar, mikrospån med retusch och avslag.

SUMMARY

17:S-3 is a settlement site on a sandy northern slope which was situated near a shallow branch of the river Nordre Älv at the time of the maximum of the Postglacial transgression. In the excavated area there were some forty sooty patches of different sizes. One of these has been interpreted as a hearth and some of the others as possible post-holes.

In the Göteborg area there are relatively few settlement sites which face north. In the case of the Göddered settlement, could it be that access to sea-water has been considered more important than a sunny exposure? On this assumption the settlement can be dated to one of the two periods when the beach was about 25 - 30 m above the present sea-level, that is on the one hand the Boreal, on the other the Atlantic phase.²

One of the structures has been dated by C14 to 80⁺100 B.C., but this structure is different from the others. Nor can it be connected with the finds of flint with any degree of certainty.

The date of the settlement therefore remains an open question.

Litt:

1) Moberg, C-A. Stenåldersboplatsen vid Göddered. FYND 1962, sid 6 - 8.

Fredsjö, Å. Studier i Västsveriges stenålder, sid 120. Göteborg 1953.

2) Sandegren, R och Johansson, H.E. Beskrivning till kartbladet Göteborg, sid 134. Sveriges geologiska undersökning Ser. Aa, N:o 173. Stockholm 1931.

3) Niklasson, N. Hensbacka. En mesolitisk boplats i Foss sn, Bohuslän. Studier i nordisk arkeologi. Göteborg 1965.

4) Fredsjö, a.a. sid 57 ff.

5) Fredsjö, a.a. sid 126-135.

6) Mathiassen, Th. Stenalderbopladser i Aamosen, sid 136 ff.

København 1943.

7) Dateringsproblemen för skivvyxeboplatserna på västkusten framgår av följande arbeten:

Boplatsproblemen vid Kattegatt och Skagerack. FYND 1963
sid 35 - 63.

Fredsjö, a.a.

Freundt, E.A. Komsa - Fosna - Sandarna. Problems of the
Scandinavian Mesolithicum. Acta Archaeologica Vol. XIX.
København 1948.

Fig. 1

Topografisk karta. Skala 1:30000
Topographical map.

17.53 Göddered
Frapp 1970

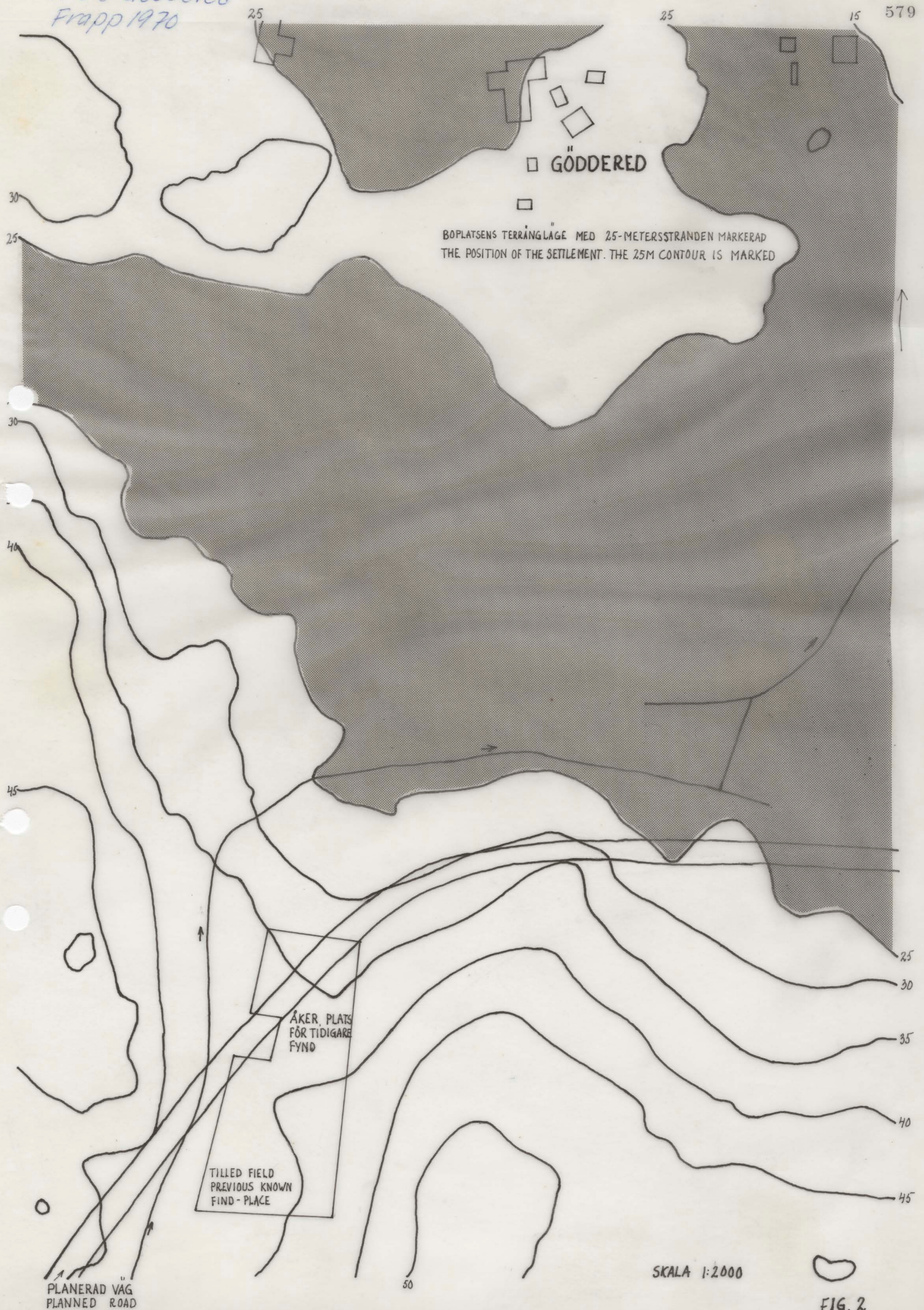
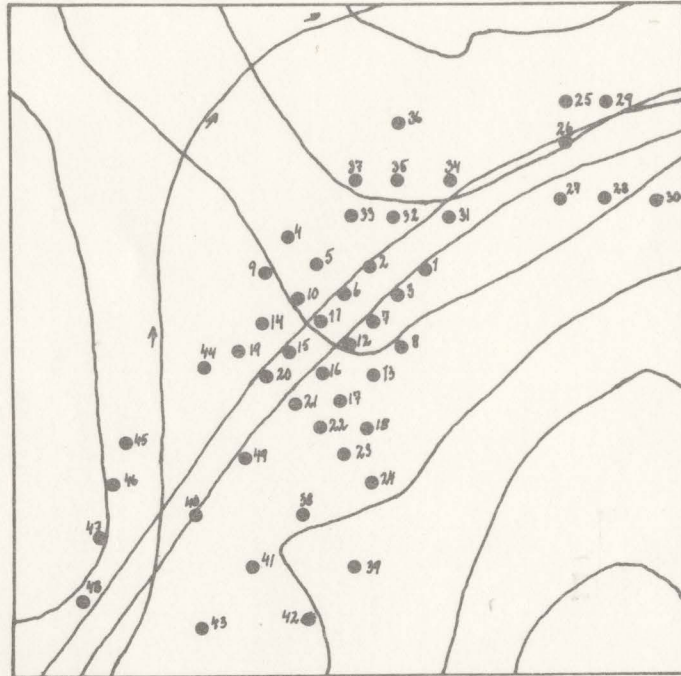
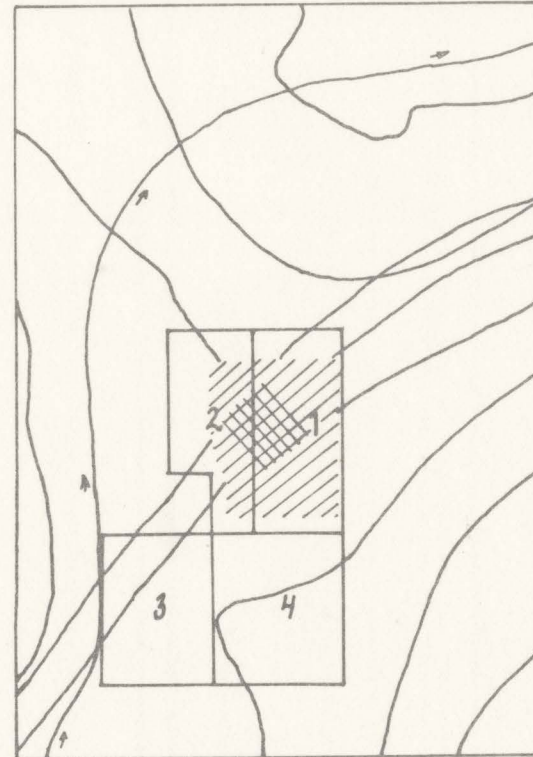

FIG. 2

PROVOMRÅDET MED GROPAR
THE TEST-AREA WITH PITS

SKALA 1:2000
FIG. 3

— = GRÄNS FÖR YTPLOCKNINGSGOMRÅDE
LIMIT OF AREA SEARCHED FOR SURFACE FINDS

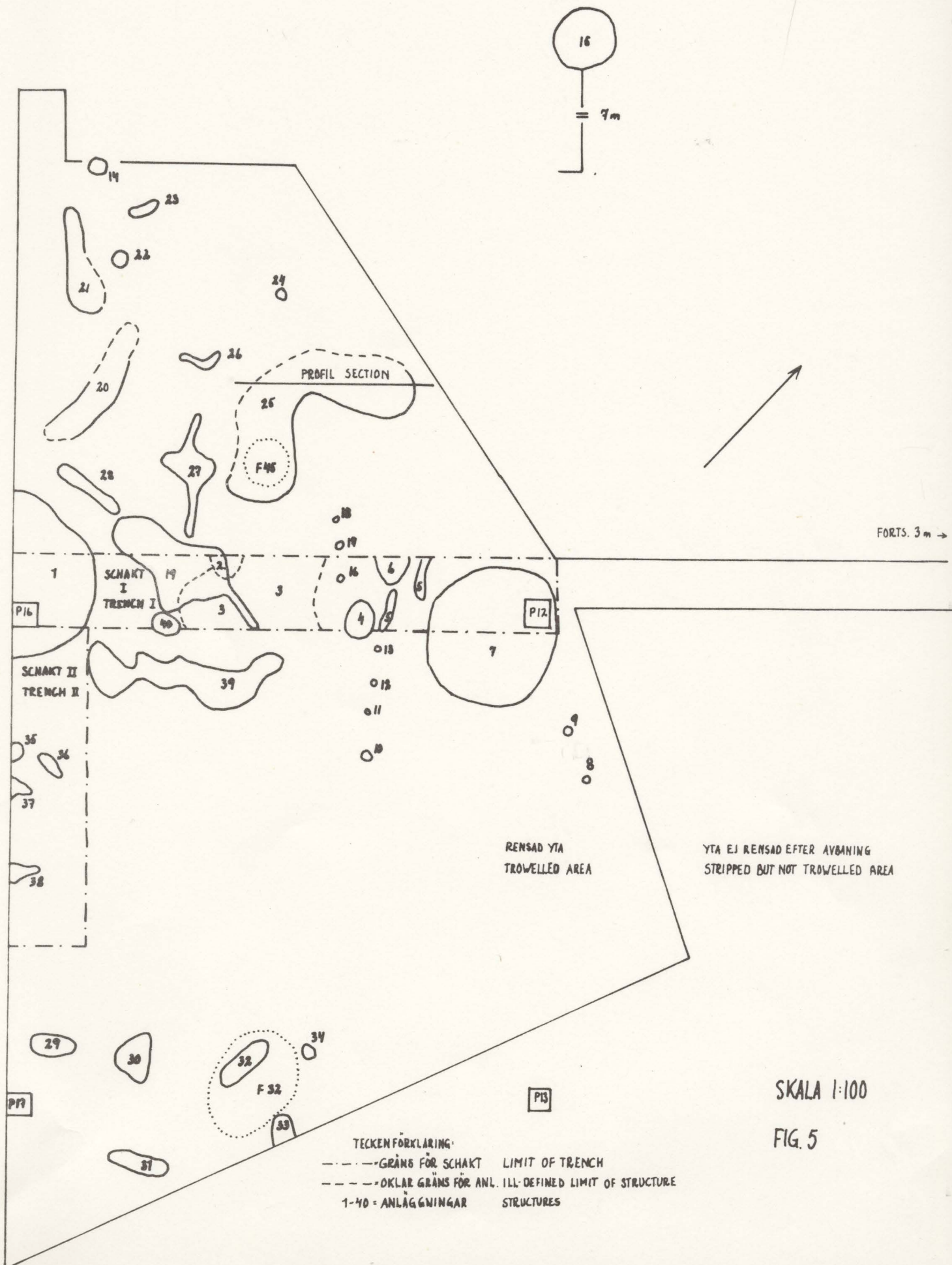
/// = AVBANAT OMRADE
STRIPPED AREA

⊞ = RENSAT OMRADE
TROWELLED AREA

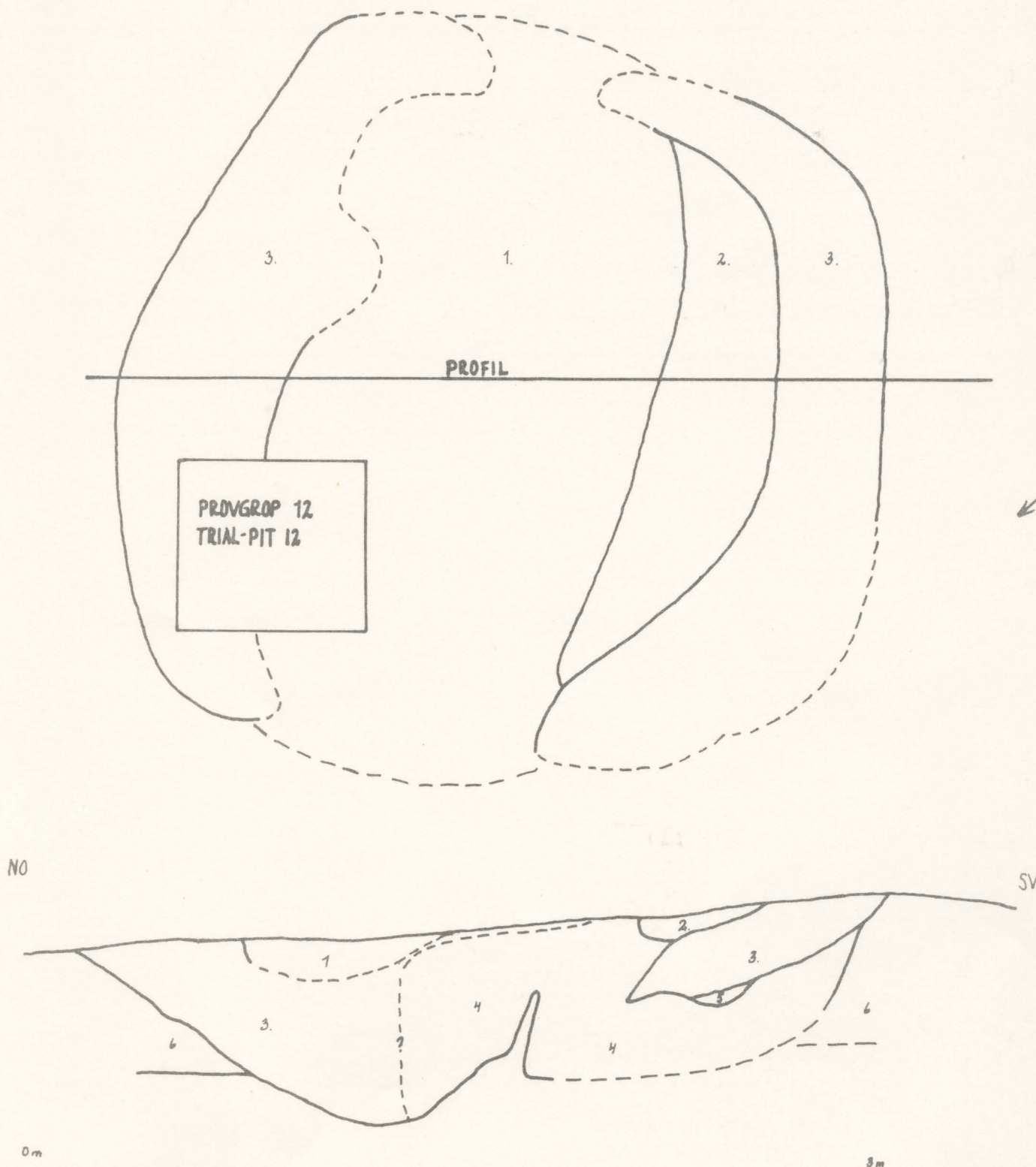
SKALA 1:2000
FIG. 4

"
ÖVERSIKTSPLAN
GENERAL PLAN

583

ANLÄGGNING 7 PLAN PROFIL
STRUCTURE 7 PLAN SECTION

TECKENFÖRKLARING:

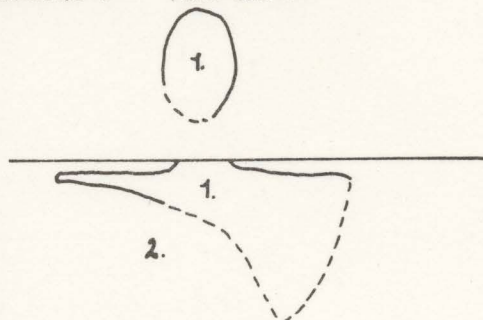
- 1. GUL, SOTFLÄCKIG SAND
- 2. STENIGT GRUS
- 3. SOTIG SAND
- 4. GRÅGULT NÅGOT LERIGT GRUS
- 5. LERA
- 6. GULT GRUS
- 7. LERIGT GRUS
- OKLAR GRÄNS

- YELLOW SAND, SOOTY IN PATCHES
- STONY GRAVEL
- SOOTY SAND
- GREYISH YELLOW, SLIGHTLY CLAYEY GRAVEL
- CLAY
- YELLOW GRAVEL
- CLAYEY GRAVEL
- ILL-DEFINED LIMIT

SKALA 1:20

FIG. 6

ANLÄGGNING 8 PLAN PROFIL
STRUCTURE 8 PLAN SECTION

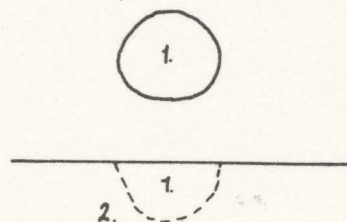
TECKENFÖRKLARING

1. FLÄCKIG SOTFÄRGAD SAND
STREAKY SOOTY SAND
2. GUL, GRUSIG SAND
YELLOW GRAVELLY SAND

SKALA 1:10

FIG 7

ANLÄGGNING 9 PLAN PROFIL
STRUCTURE 9 PLAN SECTION

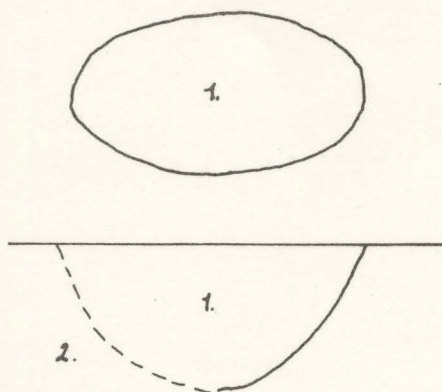
TECKENFÖRKLARING

1. SOTIG SAND SOOTY SAND
2. GULT GRUS YELLOW GRAVEL

SKALA 1:10

FIG. 8

ANLÄGGNING 10 PLAN PROFIL
STRUCTURE 10 PLAN SECTION

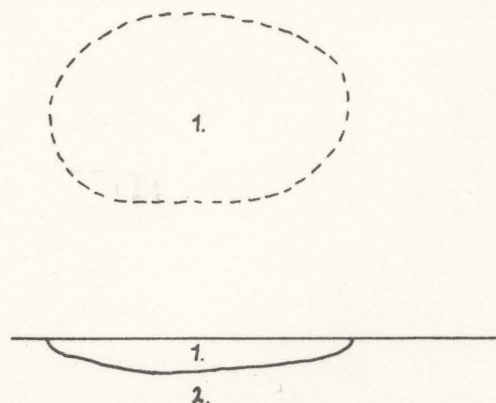
TECKENFÖRKLARING

1. SVAGT SOTFÄRGAD MÖG. GRUSIG SAND
SLIGHTLY SOOTY, GRAVELLY SAND AND FINE SAND
2. GULT GRUS
YELLOW GRAVEL

SKALA 1:10

FIG. 9

ANLÄGGNING 14 PLAN PROFIL
STRUCTURE 14 PLAN SECTION

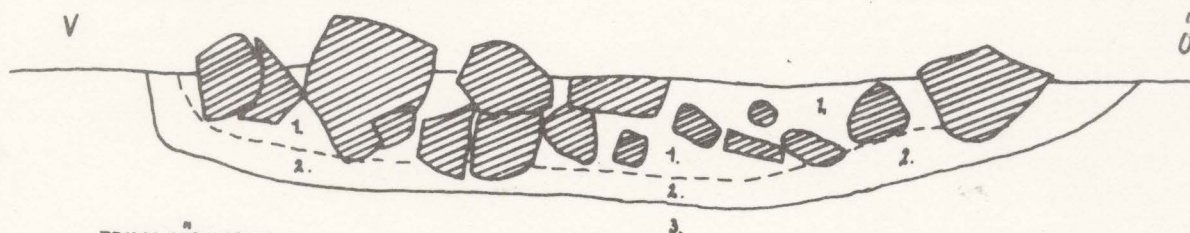
TECKENFÖRKLARING

1. KRAFTIGT KOLBEMÄNGD
GRUSIG STENIG SAND
GRAVELLY, STONY SAND WITH STRONG
ADMIXTURE OF CHARCOAL
2. GUL, GRUSIG STENIG SAND
YELLOW GRAVELLY STONY SAND

SKALA 1:10

FIG. 10

ANLÄGGNING 15 PROFIL
STRUCTURE 15 SECTION

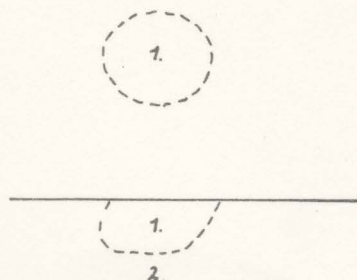
TECKENFÖRKLÄRING

1. SOTIG GRUSIG SAND	SOOTY GRAVELLY SAND
2. TRÄKOLSLAGER	LAYER OF CHARCOAL
3. GULT, LERIGT GRUS	YELLOW CLAYEY GRAVEL

SKALA 1:10

FIG. 11

ANLÄGGNING 16 PLAN PROFIL
STRUCTURE 16 PLAN SECTION

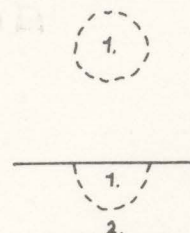
TECKENFÖRKLÄRING

1. SOTIG SAND	SOOTY SAND
2. GRUSIG FLÄCKIG SAND	GRAVELLY STREAKY SAND

SKALA 1:10

FIG. 12

ANLÄGGNING 17 PLAN PROFIL
STRUCTURE 17 PLAN SECTION

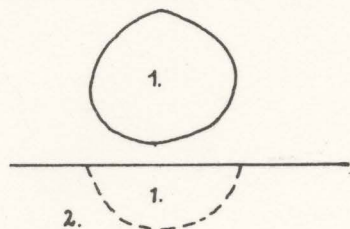
TECKENFÖRKLÄRING

1. SOTIG SAND	SOOTY SAND
2. GRUSIG FLÄCKIG SAND	GRAVELLY, STREAKY SAND

SKALA 1:10

FIG. 13

ANLÄGGNING 22 PLAN PROFIL
STRUCTURE 22 PLAN SECTION

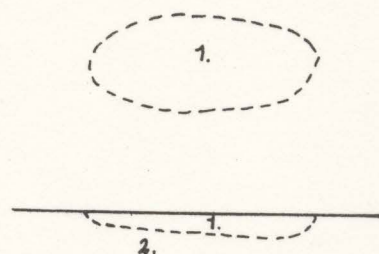
TECKENFÖRKLARING

1. SVAGT SOTFÄRGAT GRUS
SLIGHTLY SOOTY GRAVEL
2. GULT GRUS
YELLOW GRAVEL

SKALA 1:10

FIG. 14

ANLÄGGNING 23 PLAN PROFIL
STRUCTURE 23 PLAN SECTION

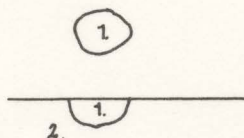
TECKENFÖRKLARING

1. SOTFÄRGAD SAND
SOOTY SAND
2. FLÄCKIG, GUL SAND
STREAKY YELLOW SAND

SKALA 1:10

FIG. 15

ANLÄGGNING 24 PLAN PROFIL
STRUCTURE 24 PLAN SECTION

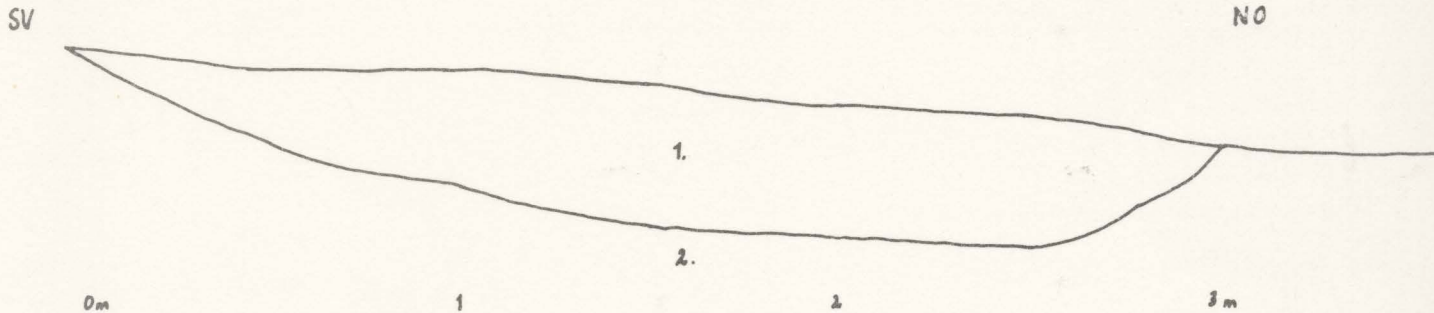
TECKENFÖRKLARING

1. SOTFÄRGAD SAND
SOOTY SAND
2. GULT GRUS
YELLOW GRAVEL

SKALA 1:10

FIG. 16

ANLÄGGNING 25 PROFIL
STRUCTURE 25 SECTION

TECKENFÖRKLARING

1. GRÅGUL SVAGT SOTIG FLÄCKIG SAND

GREYISH YELLOW, SLIGHTLY SOOTY, STREAKY SAND

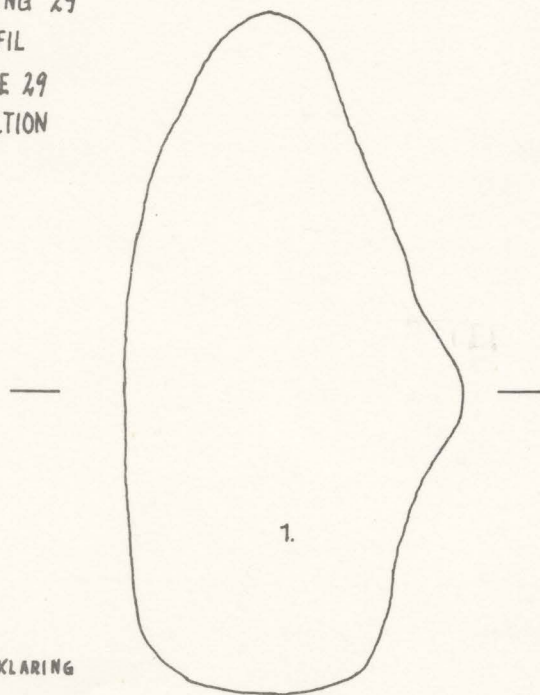
2. GRÅTT NÅGOT LERIGT GRUS

GREY, SLIGHTLY CLAYEY GRAVEL

SKALA 1:20

FIG. 17

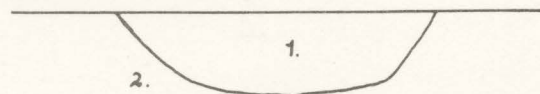
ANLÄGGNING 29
PLAN PROFIL
STRUCTURE 29
PLAN SECTION

TECKENFÖRKLARING

1. SÖTBEMÄNGD FET SAND
RICH SAND MIXED WITH SOOT

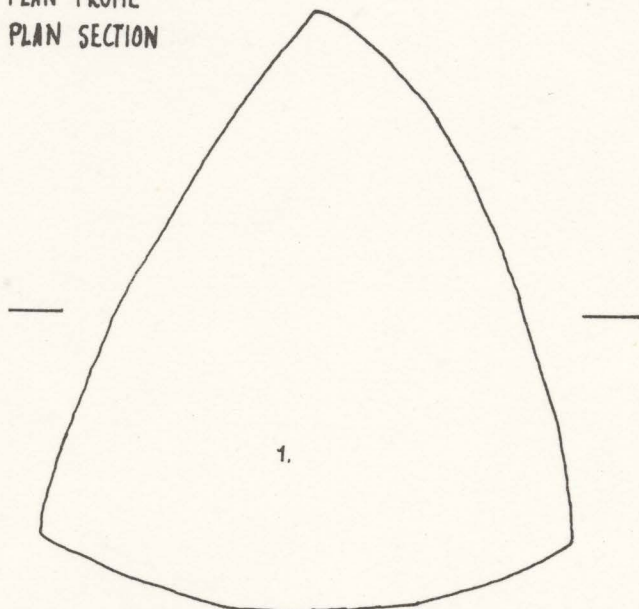
2. GULT SANDIGT GRUS
YELLOW SANDY GRAVEL

SKALA 1:10

FIG. 18

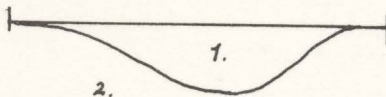
ANLÄGGNING 30 PLAN PROFIL
STRUCTURE 30 PLAN SECTION

TECKENFÖRKLARING:

1. SVAGT SÖTFÄRGAD SAND
SLIGHTLY SOOTY SAND

2. GUL GRUSIG SAND
YELLOW GRAVELLY SAND

SKALA 1:10

FIG. 19

Fig. 20

Översikt från sydost. Foto L. Hofstedt 1916.

General view from the south-east. Photo L. Hofstedt 1916.

Göddered.

Fig. 21 **B5539**

Anläggning 7. Nordvästra halvan utgrävd, från väster.

Structure 7. The north-west part excavated. View from the south-east.

Fig. 22 **B5540**

Anläggning 15. Södra halvan utgrävd. Från sydost.

Structure 15. The south half excavated. View from the south-east.

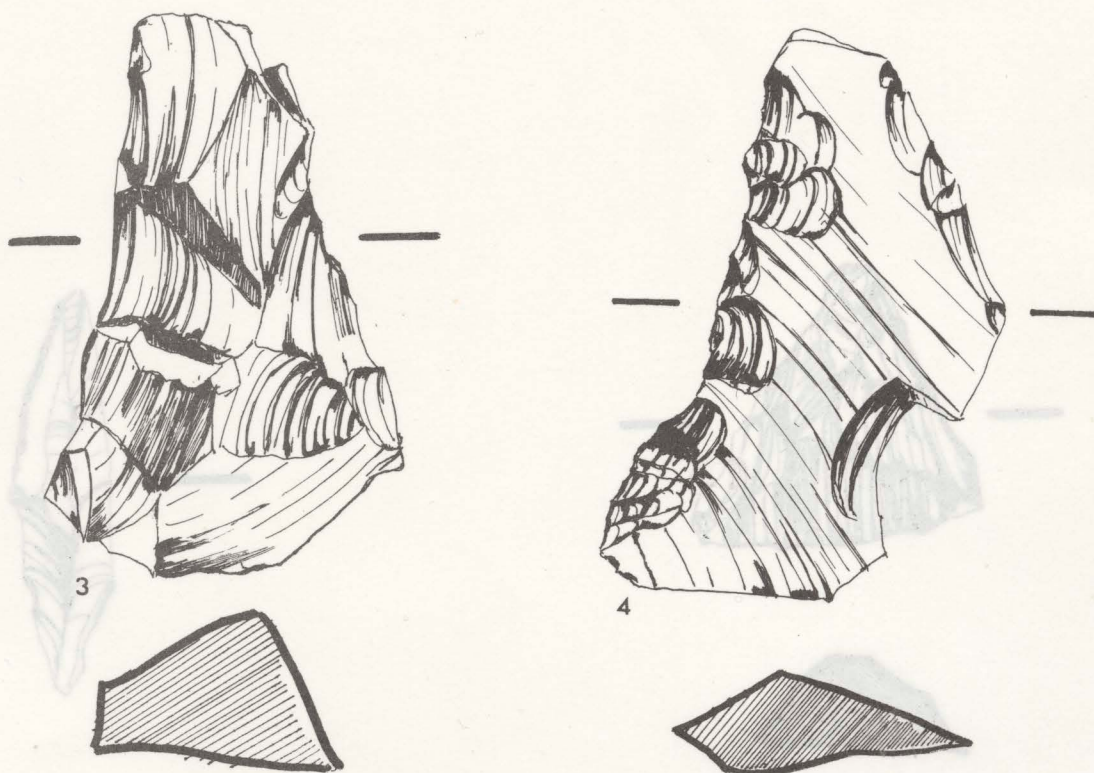
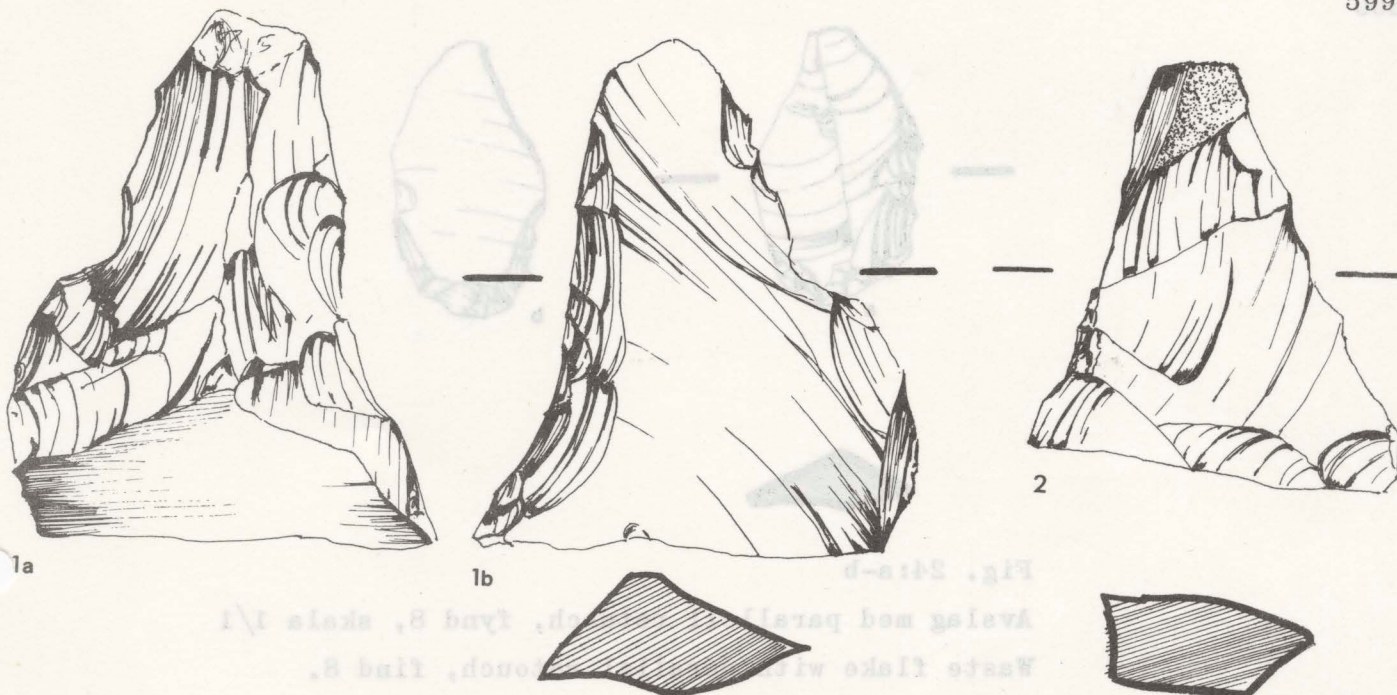

Fig. 23:1-4

Skivvaxor. Fynd 1, skala 1/1

Flake axes, find 1.

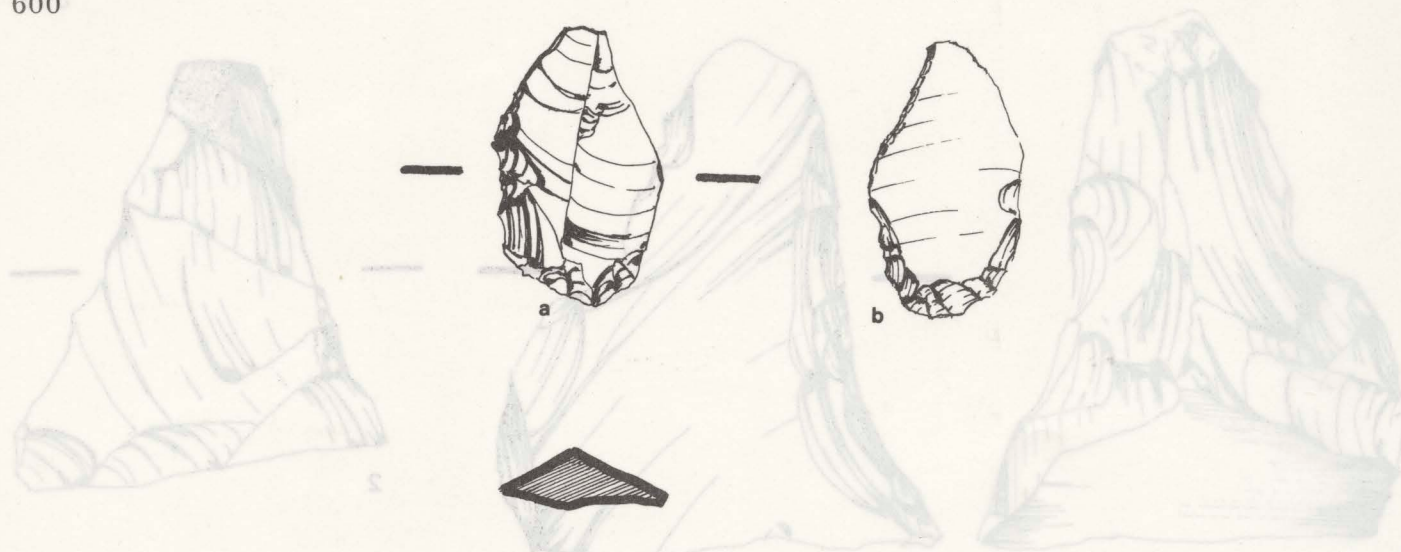

Fig. 24:a-b

Avslag med parallell retusch, fynd 8, skala 1/1

Waste flake with parallel retouch, find 8.

Fig. 25

Skivyxa, fynd 24, skala 1/1

Flake axe, find 24.

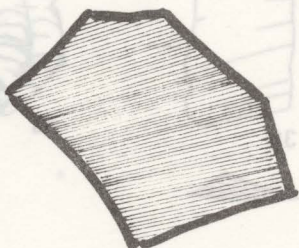
Fig. 26

Spånpilspets, fynd 30,
skala 1/1

Blade arrowhead, find 30

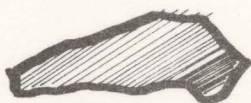
1

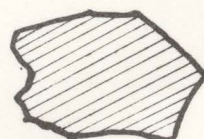
2

3

4

5

Fig. 27:1-5

Ensidiga kärnor,
fynd 31, skala 1/1
Unifacial cores,
find 31.

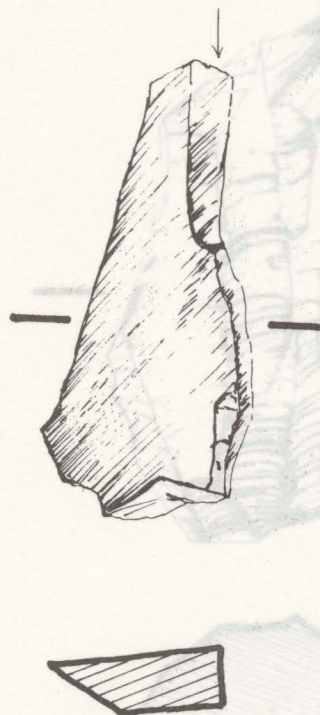

Fig. 28
Stickel, fynd 31,
skala 1/1
Burin, fynd 31

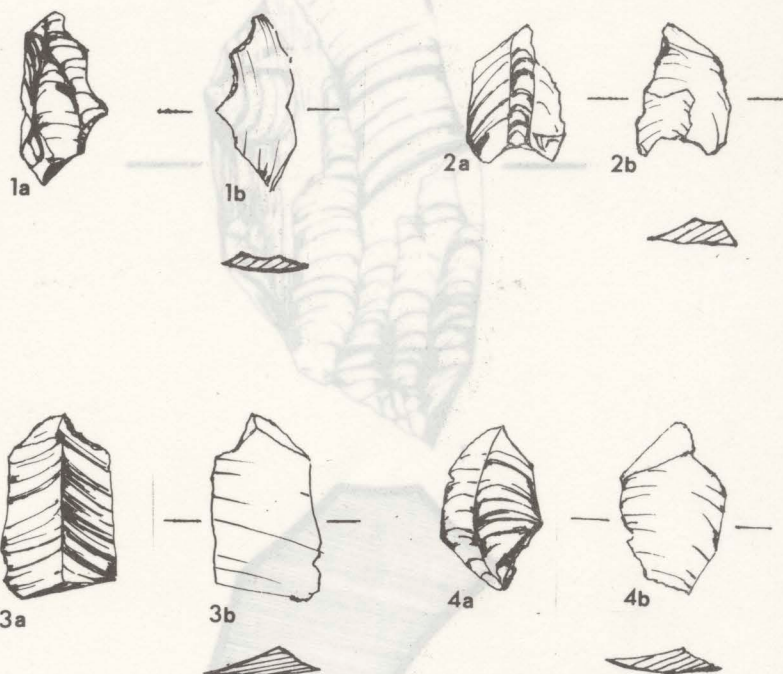

Fig. 29:1-6
Mikrosticklar, fynd 31, skala 1/1
Micro-burins, fynd 31

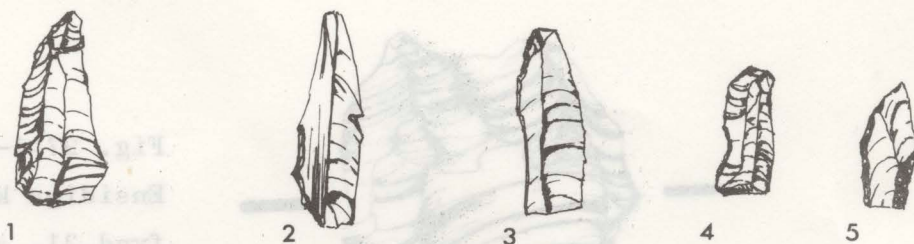

Fig. 30:1-5
Mikrospån med bearbetning, fynd 31, skala 1/1
Worked micro-blade, fynd 31

Fyndtabell över "ej slagen flinta" saknas. Nedanstående förteckning upprättad med ledning av fyndaskarna.

Göteborg den 20/10-71

Boris Nilsson

Provområde

Fynd	P-nr	Övrig flinta (ej slagen)		Kol
		st	gr	
7	6	5	35	2 gr
8	7	11	120	
11	11	1	50	
12	12	5	20	
15	16	8	25	
17	23	9	400	
19	17	6	85	
21	8	5	12	
34	46	40	1400	

Ytplockning

Fynd	Övrig flinta (ej slagen)	
	st	gr
1	124	2440
2	9	350
3	54	1000
20	13	150
30	83	1300

Schaktgrävning

Fynd	Övrig flinta (ej slagen)	
	st	gr
24	52	400
27	87	600
28	45	425
29	38	400

Det rensade omr. med anl. 1

Fynd	Övrig flinta (ej slag	
	st	gr
31	268	3770
32	19	110
36	38	1000

Anl. 1

Fynd	Övrig flinta (ej slagen)	
	st	gr
33	13	160

Anl. 14

Fynd	Övrig flinta (ej slagen)	
	st	gr
39	2	15

Anl. 7

Fynd	Övrig flinta (ej slagen)	
	st	gr
41	17	150
42	9	170

Anl. 19 och 40

Fynd	Övrig flinta (ej slagen)	
	st	gr
47	4	55

Konkordanslista för inv. nr.- fyndförtecknings nr. i rapporten
för 17:S3

<u>Inv nr</u>	<u>fyndförtecknings nr</u>	
84357:1	F4	Flinta avslag
:2	5	Kärna
:3		Flinta avslag
:4		" övrig slagen
:5	6	" " "
:6	7	" avslag
:7		" övrig slagen
:8		" " ej slagen
:9	8	Avslag m.paralellretusch
:10		Flinta avslag
:11		" övrig ej slagen
:12		Kol
:13	9	Flinta avslag
:14	10	" "
:15	11	" "
:16		" övrig ej slagen
:17	12	Avslag m.paralellretusch
:18		Flinta avslag
:19		" övrig ej slagen
:20	13	Flinta avslag
:21	14	" "
:22	15	" "
:23	"	" övrig slagen
:24		" " ej slagen
:25	16	Avslag och spån m.bearbet.

<u>Inv nr</u>	<u>fyndförtecknings nr</u>	
:26	Fl6	Flinta avslag
:27	17	" "
:28		" övrig
:29		" " ej slagen
:30	19	Flintstycke m.bearb.
:31		Flinta avslag
:32		" övrig slagen
:33		" " ej slagen
:34	21	avslag och spån m.bearb
:35		Flinta avslag
:36		" övrig ej slagen
:37	22	" avslag
:38	23	avslag och spån m.bearbetning.
:39		Flinta avslag
:40	26	" övrig ej slagen
:41	25	avslag och spån m.bearb.
:42		Flinta övrig slagen
:43	34	Flinta avslag
:44		" övrig slagen
:45		" " ej slagen
:46	35	" " slagen
:47	1	Keramik
:48		mikrospån m.bearb
:49		mikrostickel
:50		kniv
:51		Skrapa
:52		skivvyxor
:53		kärnavslag
:54		flintstycke m.bearbetning
:55		övrig kärna
:56		ensidig kärna

:57	F1	Avslag och spån m.bearb.
:58		Flinta avslag
:59		" övrig slagen
:60		" " ej slagen
:61		Ostronskal
:62	F2	Avslag och spån m.bearb.
:63		Flintstycke m.bearb.
:64		Flinta avslag
:65		" övrig slagen
:66		" " ej slagen
:67	F3	Borr
:68		Flintstycke m.bearb.
:69		Avslag och spån m.bearb
:70		flinta avslag
:71		" övrig slagen
:72		" " ej slagen
:73		Ostronskal
:74	F20	Avslag och spån m.bearb
:75		Flinta avslag
:76		" övrig slagen
:77		" "ej slagen
:78		Bergartsstycke m.slipyta
:79		Ostronskal
:80	30	Mikrostickel
:81		Spånpilspets
:82		skivvyxa fragm.
:83		kärnavslag
:84		flintstycke m.bearb
:85		avslag o spån m.bearb

:86	F30	ensidig kärna
:87		Flinta övrig
:88		flinta avslag
:89		" övrig slagen
:90		" " ej slagen
:91		Ostronskal
:92	F24	Skivvyxa
:93		Skrapa
:94		Avslag och spån m.bearb
:95		Flinta avslag
:96		" övrig
:97		" " ej slagen
:98	27	mikrospån m.bearb
:99		avslag och spån m bearb
:100		Flinta avslag
:101		" övrig slagen
:102		" " ej slagen
:103	28	Kärna
:104		flintstycke m.bearb.
:105		avslag och spån m.bearb
:106		Flinta avslag
:107		Flinta övrig slagen
:108		" " ej slagen
:109	29	Avslag och spån m bearb
:110		flinta avslag
:111		" övrig slagen
:112		" " ej slagen
:113	31	Mikrospån m.bearb.
:114		mikrostickel
:115		stickel
:116		skrapa
:117		Skivvyxa fragment

:118	F31	Kärnavslag
:119		flintstykke m.bearb
:120		ensidiga kärnor
:121		avslag och spån m.bearb
:122		Flinta avslag
:123		" övrig slagen
:124		" " ej slagen
:125	F32	Ensidig kärna
:126		övrigt
:127		avslag och spån m.bearb
:128		Flinta avslag
:129		" övrig slagen
:130		" " ej slagen
:131	F36	Skivvyxa fragment
:132		övrig kärna
:133		avslag och spån m.bearb
:134	Flinta avslag	Flinta avslag
:135		" övrig slagen
:136		" " ej slagen
:137	33	Keramik
:138	"	Flinta avslag
:139		" övrig slagen
:140		" " ej slagen
:141	41	Kärnavslag
:142		flinta avslag
:143		" övrig ej slagen
:144		kol
:145	42	Kärna
:146		avslag och spån m.bearb
:147		flinta avslag
:148		" övrig ej slagen
:149		Kol

:150	F53	Flinta avslag
:151	40	" "
:152	39	" övrig ej slagen
:153		Kol
:154	43	"
:155	47	Flinta avslag
:156		" övrig ej slagen
:157		Kol
:158	45	Kol
:159	44	Flinta övrig slagen
:160	46	" " slagen

GÖTEBORG, Rödbo nr 38, Göddered; boplf., stå; undersökt 1969

Boplatsen vid Göddered

Den boplats i Göteborgstrakten som hittills lämnat det rikaste materialet från hensbackakulturen är belägen i nordöstra hörnet av Hisingen, vid Göddered i Rödbo sn, Bohuslän (reg.nr Rödbo nr 3). De här gjorda fynden äro följande:

Primitiva skivyxor	7
Flathuggna skivyxor	11
Flathuggna skivmejslar	1
Pilspetsar med tånge	2
Snedspetsar (mikroliter)	3
Borr (?) ¹	2
Spånskrapa	1
Dubbelskrapa	1
Skivskrapa	1
Skärvskrapor	2
Kärnhylvar	2
Knacksten (fl.)	1

Fyndets yxspektrum — endast en av de primitiva skivyxorna är av mejselform — anger Hogenstadiets tid. Detsamma göra pilspetsarna och mikroliterna.

Med anledning av detta förhållande, att boplatsen arkeologiskt så entydigt utvisade en mot Hogenboplatsen svarande tidsställning, besiktigades och nivellerades densamma den 15 juli 1950 av förf. och plåtslagarmästare John B. Johansson, Göteborg, den man som tillfört museet dess flesta fynd härifrån. I topografiskt avseende var boplatsen emellertid icke god. Den utgjordes av en långsträckt åker, och enligt Johanssons utsago förekom slagen flinta från högsta krönet på densamma ned till dess lägst belägna del. Tubavvågningen, som utfördes från den närbelägna, på gen.stabskartan angivna barometerfixen 26 m, utvisade för dessa bägge punkter ca 44 resp. 36 m ö. h. Lägsta boplatsnivån kan därmed dock inte sägas vara mer än ungefärligen fastställd. Höjdskillnaden mellan högsta och lägsta fyndnivån är, såsom synes, väl stor för att man kan vara övertygad om att nya fynd från denna lokal icke skola förändra totalbilden av fyndet: vår bästa sydliga pendang till Hogenfyndet.